

مقدمه

تشنج (حمله تشنجی یا حمله غش) شامل انقباضات غیرارادی تعداد زیادی از عضلات بدن است. این وضعیت ناشی از وجود یک اختلال در فعالیت الکتریکی مغز است. تشنج‌ها معمولاً منجر به از دست رفتن یا اختلال هوشیاری می‌شوند.

شایع‌ترین علت تشنج، صرع است. سایر علل عبارتند از: برخی از بیماری‌های تخریب‌کننده مغز، آسیب سر، کمبود اکسیژن یا گلوکز در مغز و مصرف برخی از سموم و الکل.

تشنج‌های صرعی، ناشی از اختلالات عمده و عودکننده فعالیت مغز هستند. این تشنج‌ها می‌توانند ناگهانی و بدون مقدمه روی دهند. درست قبل از شروع تشنج، بیمار ممکن است یک دوره هشداردهنده (اورا) با یک سری علائم را تجربه کند که مثلاً به صورت یک احساس عجیب و غریب یا یک بو یا مزه خاص است. صرف نظر از علت تشنج، مراقبت‌های ارائه شده همیشه باید شامل باز و پاک نگه داشتن راه تنفسی و کنترل علائم حیاتی (سطح پاسخ‌دهی، نبض و تنفس) باشد.

همچنین باید از وارد آمدن آسیب‌های بیشتر به بیمار طی یک حمله تشنج پیشگیری کرده و شرایط ارایه مراقبت‌های مناسب پس از بهبود را فراهم نمود.

تشخیص

به‌طور کلی موارد ذیل در تشنج اتفاق می‌افتد:

* بی‌هوشی ناگهانی

* سفت و قوسی شدن پشت

* حرکات تشنجی

ترتیب اتفاقات زیر در صرع شایع است

* بیمار به‌طور ناگهانی و اغلب با فریاد کشیدن، بی‌هوش به زمین می‌افتد.

* بدن بیمار سفت و پشت او قوس‌دار می‌شود.

* ممکن است تنفس متوقف شود. لب‌ها ممکن است به رنگ خاکستری - آبی (سیانوز) داشته باشند و صورت و گردن، قرمز و پف‌آلود شوند.

* حرکات تشنجی آغاز می‌شوند. ممکن است فک، قفل شود و تنفس صدادار شود. بزاق روی دهان ظاهر می‌شود و در صورتی که زبان یا لب‌ها بریده شده باشند، بزاق می‌تواند خونی باشد. ممکن است کنترل مثانه یا روده از دست برود.

* عضلات شل شده، تنفس به حالت طبیعی برمی‌گردد؛ بیمار معمولاً در عرض چند دقیقه، هوشیاری خود را دوباره پیدا می‌کند. بیمار ممکن است دچار احساس منگی شود یا کارهای عجیب و غریبی از خود بروز دهد. امکان دارد که نسبت به رفتار خود آگاهی نداشته باشد.

پس از یک حمله تشنج، بیمار ممکن است احساس

خستگی کند و به خواب عمیق فرو برود.

اقداماتی که در حمله صرع باید انجام داد:

۱. به دنبال کارت یا پلاک پزشکی بیماری‌های خاص در گردن

بیمار بگردید. زمان شروع تشنج را یادداشت کنید.

۲. اگر می‌بینید که بیمار در حال افتادن است، سعی کنید به بی‌خطر کردن سقوط او کمک کنید.

۳. فضای اطراف بیمار را خالی کنید؛ از ناظران بخواهید که محل را ترک کنند.

۴. اشیای بالقوه خطرناک (مثل نوشیدنی داغ یا اجسام تیز) را از بیمار دور کنید.

۵. در صورت امکان، با قرار دادن یک بالشک نرم در زیر سر بیمار، از سر محافظت کنید. لباس‌های اطراف گردن و تنگ او را شل کنید.

۶- پس از توقف تشنج، راه تنفسی را باز و تنفس را کنترل کنید. اگر بیمار نفس می‌کشد، وی را در وضعیت بهبود قرار دهید. علائم

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان سمنان
مرکز آموزشی پژوهشی درمانی کوثر
معاونت آموزشی و پژوهشی

آموزش به بیمار

تشنج

دربزرگسالان

تهیه کننده: سمیه اروانه
(کارشناس پرستاری)
بهار ۱۴۰۴
K(E.R)EPP۱۰/۴-۹۶/۲

* در صورتی که تشنج بیش از ۵ دقیقه طول کشید.

* در صورتی که بیمار سابقه تشنج نداشته باشد.

* در صورتی که تشنج دیگری بلافاصله بعد از تمام شدن تشنج اول شروع می شود.

* در صورتی که شخص تشنج کرده، با زحمت نفس می کشد، آسیب دیده یا درد دارد.

" در هنگام تشنج نباید چیزی وارد دهان فرد شود و اگر دندان فرد متشنج به هم چسبیده است اشیائی ندارد و نیازی نیست کار خاصی انجام شود. همچنین بهتر است در تشنج هایی که فرد در آن دست و پا می زند، دست و پای فرد متشنج گرفته نشود و فرد به پهلو خوابانده شود."

منبع :

پرستاری داخلی و جراحی برونر و سودارث بیماری های مغز و اعصاب،
انتشارات جامعه نگر، ۲۰۲۲

<http://iranurse.ir>

در صورت داشتن هرگونه سوال در رابطه با بیماری خود با شماره تلفن ذیل تماس حاصل فرمایید:
۰۲۳۳۱۴۲۲۰۴۷

آدرس سایت بیمارستان کوثر سمنان:

<http://kosarhos.semums.ac.ir>

حیاتی (سطح پاسخ دهی، نبض و تنفس) را کنترل و ثبت کنید.
طول مدت تشنج را یادداشت کنید.

۷- برای بهبودی وضع تنفس، بیمار را به پهلو بخوابانید.

۸- به بیمار به هوش آمده، آرامش و اطمینان دهید.

اقداماتی که در حمله صرع نباید انجام داد:

۱. تلاش برای قرار دادن یک جسم سفت بین دندان ها

۲. دادن مایعات به بیمار - در حین حمله یا بیهوشی

۳. سعی در گرفتن زبان - در صرع زبان هیچگاه به داخل حلق

برنمی گردد.

۴. انجام تنفس مصنوعی - مگر اینکه ایست تنفسی متعاقب

تشنج یا افتادن در آب رخ دهد.

۵. محکم نگه داشتن بیمار - زیرا ممکن است موجب ایجاد

آسیب به اندام های در حال تشنج گردد .

تماس با ۱۱۵